

Sygn. akt II Ka 118/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Orzechowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Marzena Głuchowska

przy udziale Prokuratora Adriana Wysokińskiego

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2018 r.

sprawy **P. S. (1) i K. S.**

oskarżonych z art. 158 § 1 kk i in.

na skutek apelacji, wniesionych przez obrońców oskarżonych, pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych i prokuratora od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach

z dnia 14 grudnia 2017 r. sygn. akt II K 458/17

I. zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że:

1. orzeczone w pkt I wyroku na podstawie art. 46§2 kk od oskarżonych P. S. (1) i K. S. na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. B. nawiązki podwyższa do kwoty po 3.000 (trzy tysiące) zł od każdego z nich;
2. orzeczony w pkt II wyroku na podstawie art. 46§1 kk solidarnie od oskarżonych P. S. (1) i K. S. na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. B. obowiązek częściowego naprawienia szkody poprzez zapłatę kwoty 2.000 (dwa tysiące) zł podwyższa do kwoty 3.770 (trzy tysiące siedemset siedemdziesiąt) zł przyjmując, że stanowi to naprawienie szkody w całości;
3. orzeczone w pkt IV wyroku wobec oskarżonych P. S. (1) i K. S. łączne kary pozbawienia wolności obniża do 1 (jednego) roku, uzupełniając podstawę ich wymiaru o przepis § 2 art. 85 kk;
4. podstawę prawną warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności wobec oskarżonego P. S. (1) w pkt V wyroku uzupełnia o przepis § 2 art. 69 kk;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od każdego z oskarżonych na rzecz oskarżycieli posiłkowych A. B. i E. B. kwoty po 420 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego na ich rzecz w postępowaniu odwoławczym przez adw. M. U.;

IV. zasądza od oskarżonych P. S. (1) i K. S. na rzecz Skarbu Państwa po 190 zł kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

P. S. (1) oraz K. S. zostali oskarżeni o to, że:

I. w dniu 27 grudnia 2016 roku w R. przy ul. (...) woj. (...) działając wspólnie i w porozumieniu dokonali pobicia A. B., w ten sposób, że zadawali mu uderzenia pięściami oraz kopali po ciele czym spowodowali u niego obrażenia ciała w postaci rany grzbietowej powierzchni nosa długości 1 cm, rozległego uszkodzenia brzegów siekaczy zębów 11/21, złamania kości nosa, obrzęku nosa nieznacznie przemieszczonego na stronę lewą, z utrudnioną drożnością prawego przewodu nosowego, podbiegnięć krwawych w obrębie powiek dolnych obu oczu, obrzęku i podbiegnięć krwawych w okolicy ciemieniowej prawej, otarcia naskórka 12 cm x 3,5 cm poniżej kąta łopatki lewej, otarcia naskórka 8 cm x 4 cm w okolicy międzyłopatkowej, obrzęku i podbiegnięcia krwawego na powierzchni grzbietowej ręki lewej, bolesności uciskowej w okolicy podkolanowej lewej, które to obrażenia należą do kategorii średnich i powodują naruszenie czynności narządów ciała na okres przekraczający 7 dni, przy czym działaniem swym narazili go na bezpośrednie niebezpieczeństwo nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 kk lub art. 157 § 1 kk

tj. o czyn z art. 158 § 1 kk;

II. w miejscu i czasie jak w pkt. I działając wspólnie i w porozumieniu dokonali umyślnego uszkodzenia mienia w postaci maski lakierniczej marki 3M poprzez rozerwanie zaczepów, pistoletu lakierniczego marki DeVilbiss pripro 1.6 poprzez uszkodzenie obudowy kubka, szafki narzędziowej US Tools poprzez pogięcie obudowy, wózka do maskowania poprzez jego połamanie oraz przedniego zderzaka samochodu osobowego marki V. (...) poprzez jego popękanie, czym wyrządzili szkodę w mieniu A. B. w kwocie 3 770 zł

tj. o czyn z art. 288 § 1 kk;

III. w miejscu i czasie jak w pkt. I działając wspólnie i w porozumieniu wdarli się do domu jednorodzinnego należącego do E. B. wbrew jej woli i wbrew jej żądaniom domu tego nie opuścili

tj. o czyn z art. 193 kk.

Sąd Rejonowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 14 grudnia 2017 r. sygn. II K 458/17:

I. oskarżonych P. S. (1) i K. S. uznał za winnych dokonania zarzucanego im czynu opisanego w pkt I, przy czym ustalił, iż dokonali go wspólnie i w porozumieniu z inną nieustaloną osobą i wyczerpującego dyspozycję art. 158 § 1 kk i za czyn ten na podstawie art. 158 § 1 kk wymierzył oskarżonym karę po 8 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 46 § 2 kk orzekł od oskarżonych na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. B. nawiązki w kwocie po 2.000 zł;

II. oskarżonych P. S. (1) i K. S. uznał za winnych dokonania zarzucanego im czynu opisanego w pkt II i wyczerpującego dyspozycję art. 288 § 1 kk i za czyn ten na podstawie art. 288 § 1 kk wymierzył oskarżonym karę po 6 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 46 § 1 kk orzekł solidarnie od oskarżonych na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. B. kwotę 2.000 zł tytułem częściowego naprawienia szkody;

III. oskarżonych P. S. (1) i K. S. w ramach czynu III uznał za winnych tego, że w miejscu i czasie jak w pkt I i II aktu oskarżenia wbrew żądaniu E. B. nie opuścili domu jednorodzinnego należącego do niej tj. popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 193 kk i za czyn ten na podstawie art. 193 kk wymierzył oskarżonym karę po 1 miesiąc pozbawienia wolności; na podstawie art. 46 § 2 kk orzekł od oskarżonych na rzecz oskarżycielki posiłkowej E. B. nawiązki w kwocie po 400 zł;

IV. na podstawie art. 85 § 1 kk i art. 86 § 1 kk orzeczone w pkt I – III jednostkowe kary pozbawienia wolności połączył i orzekł wobec oskarżonych karę łączną w wymiarze po 1 rok i 2 miesiące pozbawienia wolności;

V. na podstawie art. 69 § 1 kk oraz art. 70 § 1 kk orzeczoną karę łączną w stosunku do P. S. (1) warunkowo zawiesił ustalając okres próby na 2 lata;

VI. na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 kk zobowiązał oskarżonego P. S. (1) do pisemnego informowania Sądu Sekcji Wykonawczej o przebiegu okresu próby w formie pisemnej raz na kwartał;

VII. zasądził od każdego z oskarżonych na rzecz oskarżycieli posiłkowych kwotę po 1944 zł tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru;

VIII. zwolnił oskarżonych od opłaty oraz pozostałych kosztów sądowych, przejmując te ostatnie na rachunek Skarbu Państwa.

Wszystkie strony procesowe zaskarżyły powyższe rozstrzygnięcie.

Oskarżyciel publiczny w apelacji wniesionej na korzyść P. S. (1) w części dotyczącej orzeczenia o karze i środkach karnych, zarzucił obrazę prawa materialnego, tj. art. 69 § 1 kk poprzez warunkowe zawieszenie wobec tego oskarżonego kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze roku i dwóch miesięcy, w sytuacji gdy powołany przepis pozwala sądowi, o ile spełnione zostaną pozostałe przesłanki, warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze nieprzekraczającym roku. Prokurator zarzucił również obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 413 § 2 pkt 2 kpk poprzez nieprecyzyjne określenie przez Sąd obowiązku pisemnego informowania Sądu Sekcji Wykonawczej o przebiegu okresu próby w formie pisemnej raz na kwartał, a zatem niewskazanie właściwego rzeczowo i miejscowo Sądu. Skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez orzeczenie względem P. S. (1) kary łącznej roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres dwóch lat tytułem próby oraz wskazanie Sądu Rejonowego w Siedlcach Sekcji Wykonawczej jako jednostki właściwej w zakresie realizacji przez oskarżonego obowiązku orzeczonego na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 kk. Orzeczony obowiązek nie zawiera precyzyjnego wskazania o jaki rzeczowo i miejscowo sąd chodzi.

Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych A. B. i E. B. w apelacji wniesionej na niekorzyść obu oskarżonych, w części dotyczącej środków kompensacyjnych sformułował następujące zarzuty:

-obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 46 § 2 kk w zw. z art. 441 § 1 kc przez ich niewłaściwe zastosowanie wyrażające się orzeczeniem na rzecz oskarżycieli posiłkowych nawiązek od każdego z oskarżonych z osobna, podczas gdy nawiązki te powinny być orzekane od oskarżonych uznanych za współwinnych popełnienia czynów karalnych wyrządzających szkodę majątkową lub niemajątkową solidarnie;

-rażącą niewspółmierność, tj. łagodność środków kompensacyjnych w postaci nawiązki oraz obowiązku naprawienia szkody poprzez orzeczenie na podstawie art. 46 § 1 i § 2 kk nawiązek w kwotach nieuwzględniających rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych oskarżycieli posiłkowych, a także rozmiar spowodowanej przez oskarżonych szkody.

Autor tej apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku: w części dotyczącej pkt I poprzez orzeczenie od obu oskarżonych solidarnie na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. B. nawiązki w kwocie 30.000 zł oraz w części dotyczącej pkt II poprzez podwyższenie kwoty odszkodowania zasądzonego solidarnie od obu oskarżonych tytułem obowiązku naprawienia szkody na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. B. z kwoty 2.000 zł do kwoty 3.770 zł. Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych wniósł o zasądzenie od oskarżonych na rzecz oskarżycieli posiłkowych kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą w minimalnych stawkach jak za obronę z urzędu.

Obrońca (...)złożył środek zaskarżenia od całości powyższego orzeczenia. Zarzucił w nim poczynienie przez Sąd błędnych ustaleń faktycznych polegających na przyjęciu, że pokrzywdzonego pobiło dwóch braci S. podczas gdy z wyjaśnień obu braci wynika, że do wzajemnego okładania się pięściami doszło między pokrzywdzonym i P. S. (1) na skutek czego pokrzywdzony doznał obrażeń określonych w art. 157 § 1 kk. Ponadto, błędne ustalenia faktyczne zostały poczynione w zakresie przyjęcia, że zniszczenia narzędzi i zderzaka samochodowego powstały na skutek umyślnego działania obu oskarżonych w sytuacji, gdy nie zostało udowodnione, że w ogóle zniszczenia te powstały w wyniku

w/w zdarzenia, a okoliczność, że samochód był naprawiany wręcz pozwala przypuszczać, że zderzak samochodu był uszkodzony już w czasie jego zakupu. Sąd Rejonowy błędnie przyjął, iż obaj oskarżeni nie chcieli opuścić domu matki pokrzywdzonego, podczas gdy oskarżeni, ewentualnie trzy osoby, wyszli z garażu bez oporu.

Powyższy apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez modyfikację kwalifikacji polegającej na przyjęciu, iż oskarżony P. S. (1) dopuścił się przestępstwa z art. 157 § 1 kk oraz uniewinnienie go od obu pozostałych zarzutów.

Obrońca oskarżonego K. S. zaskarżył wyrok w całości. Zarzucił mu:

-błąd w ustaleniach faktycznych będący wynikiem mającej wpływ na treść orzeczenia obrazy przepisów postępowania (zwłaszcza art. 4 kpk, art. 5 § 2 kpk, art. 7 kpk i art. 410 kpk), który to błąd wyrażał się w przyjęciu, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że oskarżony dopuścił się czynów zarzuconych mu aktem oskarżenia w sytuacji, gdy prawidłowo przeprowadzone postępowanie dowodowe i wyprowadzona z tego ocena, w żadnym wypadku nie dawała podstaw do przyjęcia odpowiedzialności tego oskarżonego za czyny zarzucone w akcie oskarżenia;

-naruszenie przepisów postępowania poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia przez Sąd zebranego w sprawie materiału dowodowego, co powinno stanowić obraz logicznego procesu myślowego, który doprowadził Sąd do określonego rozstrzygnięcia w sprawie a nie wybiórczym przedstawieniu wyłącznie tych dowodów i argumentów, które pasują do przyjętej koncepcji orzeczenia i pominięcie dowodów obrazujących w sposób radykalnie odmienny relacje pokrzywdzonych i oskarżonych w zakresie objętym zarzutami, to zaś rażąco odbiega od obowiązku nałożonego na Sąd polegającego na swobodnej, a nie dowolnej ocenie dowodów;

-naruszenie przez Sąd zasady obiektywizmu przez zastosowanie domniemania winy wobec oskarżonego i wyprowadzenie ustaleń faktycznych na podstawie domniemań, a nie na podstawie analizy przeprowadzonych i ujawnionych w toku sprawy dowodów.

Apelujący wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzuconych mu czynów ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Siedlcach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Z uwagi na zakres wniesionych apelacji Sąd rozważania swoje rozpoczął od najdalej idących środków zaskarżenia, tj. apelacji obrońcy oskarżonych. I tak:

Apelacja obrońcy oskarżonego K. S. nie zasługuje na uwzględnienie. Stwierdzenia wymaga, iż podniesione w tym środku zaskarżenia zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego oraz pośrednio z nimi związany zarzut poczynienia błędu w ustaleniach faktycznych, nie są przekonujące.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż analiza akt sprawy nie uprawnia do wniosku, by Sąd I instancji naruszył art. 410 kpk, tj. by wydał rozstrzygnięcie na podstawie nieujawnionego na rozprawie materiału dowodowego. Nie można również uznać, by Sąd ten nie ocenił w całości przeprowadzonego materiału dowodowego. A zatem, skoro Sąd Rejonowy nie dopuścił się powyższych uchybień, to nie ma podstaw do skutecznego przypisywania obrazy art. 410 kpk. W tym miejscu przypomnieć należy, iż art. 410 kpk nakazujący uwzględnienie całokształtu okoliczności ujawnionych na rozprawie nie może być rozumiany w ten sposób, że każdy z przeprowadzonych dowodów ma stanowić podstawę ustaleń sądu. Jest to oczywiście niemożliwe, gdy z różnych dowodów wynikają sprzeczne okoliczności. Nie można więc zarzutu apelacyjnego opierać na tym, iż pewne dowody nie stanowiły podstawy ustaleń, jeżeli sąd rozważył je i ocenił ich znaczenie w sposób określony w art. 7 (zob. Świecki D. [red.], Augustyniak B., Eichstaedt K., Kurowski M., Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I (art. 1-424) WKP, 2018).

Jak wynika z uzasadnienia wyroku, podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie stanowiły ustalenia faktyczne poczynione w oparciu o opinię sądowo-lekarską biegłego z zakresu chirurgii oraz osobowe środki dowodowe, tj. zeznania oskarżycieli posiłkowych oraz naocznych świadków zdarzenia oraz wyjaśnienia oskarżonych w zakresie, w którym były one zgodne z powyższymi dowodami. Apelujący zakwestionował wartość, którą Sąd Rejonowy przyznał

dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonych. Zdaniem jednak Sądu Okręgowego, zastosowana przez Sąd I instancji ocena dowodów była prawidłowa. Sąd ten wskazał, iż twierdzenia oskarżonych umniejszające ich sprawstwo (P. S. (1)) lub całkowicie je negujące (K. S.) stanowią przyjętą przez nich linię obrony i są sprzeczne z resztą zgromadzonego materiału dowodowego. Zasadności powyższej oceny nie zmienia okoliczność, iż rzeczywiście w zeznaniach E. B. złożonych na etapie postępowania przygotowawczego oraz postępowania sądowego zaszły rozbieżności, zwłaszcza w zakresie sposobu wejścia oskarżonych do garażu, w którym znajdował się A. B.. Podobnie, dopiero w postępowaniu sądowym świadek K. B. zeznała, iż podczas spornego zdarzenia na terenie posesji należącej do jej rodziny znajdował się jej chłopak, M. P.. Okoliczności te nie mogą jednak prowadzić do podważenia ustaleń dotyczących sprawstwa oskarżonych w zakresie pobicia oskarżyciela posiłkowego, zniszczenia mienia oraz naruszenia miru domowego. Podkreślić należy, iż świadek K. B. oraz oskarżycielka posiłkowa nie były jednocześnie obecne podczas pobicia A. B.. Zapamiętały one zatem różne fragmenty przebiegu spornego zdarzenia. Przesłuchiwani w sprawie funkcjonariusze policji, jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy, nie podali przełomowych dla rozstrzygnięcia informacji. Nie jest właściwym przyjęcie, iż treść zeznań świadków P. S. (2), D. K. oraz S. P. rzutuje na wiarygodność zeznań pokrzywdzonych. Świadkowie ci wiedzę o zdarzeniu czerpali pośrednio z relacji osób obecnych podczas ich interwencji oraz z własnych obserwacji. Przykładowo, świadkowie P. S. (2) i D. K. zeznali, iż na miejscu zdarzenia zauważyli ślady bójki, tj. odpowiednio ślady krwi, uszkodzoną maskę w samochodzie, ślady wgniecenia, przewróconą szafkę, zaś będący tam mężczyzna posiadał obrażenia ciała, lecz nie chciał pomocy medycznej. Świadek D. K. nie wykluczył, iż sprawcami pobicia mogły być trzy osoby. W tej sytuacji treść zeznań funkcjonariuszy policji nie uprawnia do wniosku, iż zeznania oskarżycieli posiłkowych są niewiarygodne i nie mogą stanowić podstawy rozstrzygnięcia. Zauważenia wymaga, iż Sąd Rejonowy w należyty sposób uzasadnił, dlaczego obdarzył wiarygodnością zeznania A. B. oraz zeznania jego matki złożone na etapie postępowania sądowego jak również zeznania K. B. i M. P.. Sąd Okręgowy nie znalazł przy tym podstaw do kwestionowania prawidłowości argumentacji wyrażonej przez Sąd Rejonowy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się zarzucanych błędów w ustaleniach faktycznych. W tym stanie rzeczy uprawniony jest wniosek Sądu pierwszej instancji, iż obaj oskarżeni dopuścili się sprawstwa przestępstwa pobicia jak również uszkodzenia mienia znajdującego się w garażu, w którym przebywał A. B.. Sąd Rejonowy zasadnie przypisał też oskarżonym sprawstwo przestępstwa z art. 193 kk.

Pojęcie miru domowego należy rozciągnąć również, jak wskazał Sąd Rejonowy, na inne budynki oraz na ogrodzony teren, w tym także na garaż, tym bardziej, iż w realiach niniejszej sprawy garaż położony na posesji rodziny B., jak wyraźnie z dostępnej dokumentacji w postaci zdjęć zawartych na płycie CD (k. 17), znajduje się w tej samej bryle architektonicznej, co dom. E. B. zeznała, iż widząc w garażu mężczyzn bijących jej syna, krzyczała „spier...”. A zatem, uprawniony jest wniosek, że oskarżycielka posiłkowa wyraziła wolę, by oskarżeni opuścili garaż. Oskarżeni jednak, wbrew żądaniu osoby uprawnionej, czyli E. B., nie opuścili pomieszczenia. Oskarżeni nie reagowali na żądania kierowane przez innych członków rodziny B., tj. A. oraz K.. Osoby te także wskazywały, iż żądały opuszczenia garażu przez sprawców pobicia. Zaznaczyć jeszcze należy, iż powyższa dokumentacja fotograficzna, wykonana następnego dnia po zdarzeniu, wskazuje na okoliczność, iż w garażu znajdowały się ślady krwi oraz uszkodzenia w umieszczonym tam mieniu.

W tym miejscu należy przejść do apelacji obrońcy drugiego z oskarżonych, tj. P. S. (1) i jak uprzednio stwierdzić, że nie ma podstaw do twierdzenia, iż Sąd Rejonowy dopuścił się zarzucanych przez tego apelującego błędów w ustaleniach faktycznych. W oparciu o zgromadzony i prawidłowo przeanalizowany materiał dowodowy nie można przyjąć, by jak twierdził obrońca P. S. (1), tylko jego klient wzajemnie z oskarżycielem posiłkowym okładał się pięściami, na skutek czego pokrzywdzony doznał obrażeń określonych w art. 157 § 1 kk. Przeciwny obraz wyłania się bowiem z zeznań oskarżyciela posiłkowego oraz zeznań świadka K. B., która była naocznym świadkiem tego, jak dwóch oskarżonych kopało leżące jej brata. Twierdzenia obrońcy o nieudowodnieniu dokonania przez oskarżonych zniszczeń w mieniu oskarżyciela posiłkowego nie obalają skutecznie prawidłowości ustaleń Sądu Rejonowego. Na okoliczność dokonania przez oskarżonych zniszczenia mienia, czego skutek został udokumentowany na zdjęciach (płyta CD k. 17), wskazywały wiarygodne zeznania oskarżyciela posiłkowego, jego siostry i matki. W tej sytuacji uprawniony jest wniosek, że podczas dokonanego pobicia, oskarżeni jednocześnie dopuścili się uszkodzeń mienia oskarżyciela posiłkowego. Do

tego wniosku skłania również okoliczność, iż na fotografiach widać zniszczony taboret, a zgodnie z relacją A. B., miał on otrzymywać ciosy zadane tym przedmiotem. Nie można również przyjąć, by oskarżeni nie naruszyli art. 193 kk, ponieważ obaj wyszli z garażu bez oporu. Bezsprzecznie, opuszczenie garażu nie nastąpiło bezpośrednio po żądaniu wyrażonym przez oskarżycielkę posiłkową. Później podobne stanowisko wyrażała także K. B.. Stąd też pogląd obrońcy nie zasługuje na akceptację.

W tej perspektywie jako niezasadny jawi się zarzut naruszenia art. 4 i 5 kpk. Przypomnieć należy, iż zgodnie z poglądami orzecznictwa (m. in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 6 grudnia 2012 r. II AKa 277/12), art. 4 kpk, tj. przepis, który formułuje procesową zasadę obiektywizmu, nie może stanowić podstawy apelacji. W realiach niniejszej nie można stwierdzić, by Sąd Rejonowy naruszył zasadę obiektywizmu, gdyż w sposób prawidłowy, tj. wynikający z reguł określonych w art. 7 kpk, ocenił zgromadzony materiał dowodowy. Nie ma podstaw do twierdzenia, by Sąd Rejonowy naruszył art. 5 § 1 kpk. Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym m. in. zeznań oskarżycieli posiłkowych, świadków K. B. i M. P. oraz opinii biegłego, było bowiem możliwe stwierdzenie winy oskarżonych. Z kolei wyrażona w art. 5 § 2 kpk zasada rozstrzygnięcia niedających się usunąć wątpliwości na korzyść oskarżonego dotyczy wątpliwości, które poweźmie sąd orzekający. Nie dotyczy ona natomiast wątpliwości posiadanych przez stronę. Samo bowiem subiektywne przekonanie strony o istnieniu wątpliwości nie przesądza o naruszeniu zasady in dubio pro reo (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2012 r., V KK 335/11). Z uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji nie wynika, by Sąd ten powziął wątpliwości co do przypisana oskarżonym winy w zakresie zarzucanych im czynów. Wskazać należy, iż jeżeli pewne ustalenia faktyczne zależne są od dania wiary lub odmówienia jej określonym źródłom i środkiem dowodowym (zeznaniom, wyjaśnieniom, opiniom, efektom oględzin, okazania, sekcji zwłok itd.), to nie można mówić o naruszeniu zasady in dubio pro reo, a ewentualne zastrzeżenia co do wiarygodności konkretnego dowodu lub grupy dowodów mogą być rozstrzygane jedynie na płaszczyźnie utrzymania się przez sąd w granicach sędziowskiej swobodnej oceny dowodów, a więc zasady określonej w art. 7 (zob. np. postanowienie SN z dnia 14 grudnia 2010 r., III KK 378/10, LEX nr 736756). Tymczasem, jak zostało już wspomniane, nie ma powodów do uznania, by w realiach niniejszej sprawy Sąd Rejonowy naruszył zasadę swobodnej oceny dowodów.

Na skutek zaskarżenia całości wyroku na korzyść oskarżonych, Sąd Odwoławczy uprawniony był do wypowiedzenia się również w kwestii orzeczonej kary.

Na marginesie jedynie zauważyć należy, iż rzeczywiście Sąd pierwszej instancji warunkowo zawieszając w stosunku do Ł. S. wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze jednego roku i dwóch miesięcy dopuścił się obrazy prawa materialnego, czego dotyczy też apelacja oskarżyciela publicznego i w tym zakresie zasługuje ona na uwzględnienie. Przepis art. 69 § 1 kk dopuszcza zastosowanie przywołanej instytucji jedynie w odniesieniu do kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze nieprzekraczającym roku.

Sąd Okręgowy uznał, że adekwatnym wymiarem orzeczonej względem oskarżonych kary łącznej będzie rok pozbawienia wolności. Należy dostrzec, iż Sąd Rejonowy orzekając omawianą karę w wymiarze 1 roku i 2 miesięcy, ukształtował ją niemalże na poziomie sumy kar jednostkowych wynoszących 1 rok i 3 miesiące. Tym samym orzeczona przez Sąd Rejonowy kara łączna jawiła się jako rażąco niewspółmiernie surowa. Należyte zastosowanie zasady asperacji prowadzi do wniosku, iż kara w wymiarze orzeczonym przez Sąd Okręgowy spełni funkcje wyrażone w art. 85a kk, tj. przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Innymi słowy, kara pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku spełni zarówno funkcję prewencji szczególnej jak i generalnej. Pamiętać należy, iż dyrektywa stopnia winy i dyrektywa stopnia społecznej szkodliwości nie powinny mieć zasadniczego znaczenia przy wymiarze kary łącznej, zostały one bowiem już uwzględnione w ramach karnoprawnej oceny czynów, za które wymierzono kary, będące następnie podstawą wymiaru kary łącznej. Orzekanie kary łącznej powinno natomiast uwzględnić przede wszystkim elementy związane z osobą sprawcy (tak M. Mozgawa [red.] Kodeks karny komentarz LEX/el., 2018 i cyt. tam literatura). Obniżenie kary w stosunku do oskarżonego P. S. (1) uprawnia do zastosowania względem niego warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Sąd Okręgowy podziela wyrażoną przez Sąd Rejonowy argumentację uzasadniającą zastosowanie względem oskarżonego wymienionej instytucji. Z analizy

materiału dowodowego i treści wyroku Sądu I instancji wynika, że Sąd zasadnie kierował się przesłankami, które powinny doprowadzić i doprowadziły do orzeczenia wobec obu oskarżonych kary pozbawienia wolności w tożsamym wymiarze. Te zapatrywania Sądu I instancji podzielił Sąd Odwoławczy i obniżając oskarżonemu P. S. (1) karę pozbawienia wolności do 1 roku, wymiar tej kary obniżył również wobec oskarżonego K. S.. Nie podzielił Sąd drugiego zarzutu zawartego w apelacji Prokuratora Rejonowego w Siedlcach, a dotyczącego obrazy art. 413 §2 pkt 2 kpk poprzez nieprecyzyjne określenie przez Sąd obowiązku pisemnego informowania Sądu o przebiegu okresu próby przez oskarżonego P. S. (1). W wyroku wyraźnie Sąd określił, że informacje te oskarżony zobowiązany jest składać do Sekcji Wykonawczej Sądu. Całkowicie zbędne jest przywoływanie w wyroku, że dotyczy to Sekcji Wykonawczej Sądu wydającego wyrok, tj. Sądu Rejonowego w Siedlcach. Jest to w pełni oczywiste jakiego Sądu w chwili obecnej obowiązek ten leżący po stronie oskarżonego dotyczy.

Odnośnie apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, to Sąd Odwoławczy stwierdził, że apelacja ta jest częściowo zasadna i skutkuje zmianą rozstrzygnięcia w zakresie objętym pkt I i II wyroku, tj. w przedmiocie podwyższenia orzeczonej nawiązki na rzecz pokrzywdzonego A. B. oraz nałożonego obowiązku częściowego naprawienia mu wyrządzonej szkody. W tym zakresie zasadnym okazał się podniesiony zarzut rażącej niewspółmierności przywołanych środków kompensacyjnych. Podkreślenia wymaga, iż już z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że wartość szkody wyrządzonej w mieniu A. B. została określona na kwotę 3.770 zł. Na taką wartość wskazał A. B. i nie ma powodów do kwestionowania prawidłowości wysokości tej szkody. W tym też świetle nie powinno być przeszkód do nałożenia na oskarżonych obowiązku naprawienia szkody w pełnej, ustalonej kwocie. Mało tego, jak podkreśla się w doktrynie (M. Mozgawa [red.] Kodeks karny komentarz LEX/el., 2018 i cyt. tam literatura), w przypadku, gdy wysokość szkody w sposób bezsporny została udowodniona w ramach postępowania karnego, wybór orzekania odszkodowania w części zamiast w całości stanowi naruszenie art. 46 kk. Dlatego też wyrok w zaskarżonej omawianej części podlegał zmianie, o czym Sąd Okręgowy rozstrzygnął w pkt I pkt 2 wyroku i ustalił jednocześnie, iż orzeczona kwota 3.770 zł wyczerpuje naprawienie szkody w całości.

Jako zasadne należy uznać twierdzenie apelującego, iż orzeczona w związku z czynem z art. 158 § 1 kk nawiązka na rzecz A. B. w kwocie 2.000 zł od każdego z oskarżonych, czyli w łącznej kwocie 4.000 zł jest rażąco niewspółmierna i podlegała podwyższeniu do kwoty po 3.000 zł od każdego z nich. Zgodnie z poglądami doktryny (M. Mozgawa [red.] Kodeks karny komentarz LEX/el., 2018) nawiązka przybierze postać swoście zryczałtowanego odszkodowania, choć przy określaniu jej wysokości sąd powinien oszacować ją w granicach przybliżonych do wysokości wyrządzonej szkody, tak aby spełniła swą kompensacyjną funkcję. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż rozmiar wyrządzonej oskarżycielowi posiłkowemu szkody uprawnia do podwyższenia nawiązki na rzecz A. B. i orzeczenie jej od każdego z oskarżonych w kwocie po 3.000 zł. Jednocześnie, jako zbyt daleko idące należy potraktować zapatrywanie apelującego, iż adekwatną wysokością nawiązki stanowiłaby kwota 30.000 zł. Mając na względzie funkcję jaką nawiązka ma spełniać, stwierdzenia wymaga, iż musi ona uwzględniać okoliczności takie jak np. stopień pokrzywdzenia oraz jego skutki jak również realia społeczno-gospodarcze i środowiskowe, w których żyją oskarżeni i oskarżyciel posiłkowy. Należy zwrócić uwagę na sytuację majątkową, w której znajdują się oskarżeni. Jeden z nich, tj. P. S. (1) utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, a jego deklarowany dochód wynosi 2.000 zł miesięcznie. K. S. natomiast utrzymuje się z sezonowych prac dorywczych i osiąga z tego tytułu, według jego twierdzeń, dochód w wysokości 700 zł miesięcznie. Przypomnieć należy, iż oskarżycielowi posiłkowemu, o ile uzna, że jego roszczenie nie zostało w pełni zaspokojone, przysługuje w dalszym ciągu, w myśl art. 46 § 3 kk, możliwość dochodzenia części roszczenia w drodze postępowania cywilnego.

Sąd Odwoławczy nie podzielił natomiast zarzutu rażąco niskiej nawiązki orzeczonej na rzecz oskarżycielki posiłkowej E. B.. Kwota nawiązek orzeczonych od oskarżonych na rzecz oskarżycielki posiłkowej jest odpowiednia do okoliczności sprawy i nie wymaga podwyższenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie ma podstaw do orzekania względem oskarżonych wężła solidarności w zakresie nawiązek. Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych przekonywał, iż Sąd Rejonowy niewłaściwie zastosował przepisy prawa materialnego, tj. art. 46 § 2 kk w zw. z art. 441 § 1 kc argumentując, iż kodeks karny w aktualnym brzmieniu przyznaje nawiązke charakter kompensacyjny. Tymczasem zauważenia wymaga, iż o stosowaniu prawa cywilnego

stanowi art. 46 § 1 kk, tj. przepis odnoszący się do obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Możliwość orzeczenia nawiazki przewidziano natomiast w art. 46 § 2 kk, a w tym przepisie nie ma odesłania do stosowania prawa cywilnego, tj. art. 441 § 1 kc przewidującego solidarną odpowiedzialność sprawców szkody wywołanej czynem niedozwolonym. Tym samym Sąd I instancji właściwie nie nałożył na oskarżonych solidarnego obowiązku uiszczenia nawiazki na rzecz oskarżycieli posiłkowych.

Mając na uwadze wynik postępowania, Sąd Okręgowy zasądził od każdego z oskarżonych na rzecz oskarżycieli posiłkowych, zgodnie z żądaniem wyrażonym w apelacji odnośnie stawki jak za obronę z urzędu, kwoty po 420 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym. Kwota ta stanowi bowiem równowartość kosztów obrony sprawowanej z urzędu (co wynika z § 17 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu- Dz. U. z 2016 r. poz. 1714). Podstawę prawną zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego stanowi z kolei § 11 ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz. U. z 2015 r. poz. 1800) oraz art. 627 kpk jak również art. 634 kpk. Przywołane przepisy kodeksu postępowania karnego, wespół z art. 8 i art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t. j. Dz. U. z 1983 r. Nr 49 poz. 223 ze zm.) stanowiły podstawę zasądzenia od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.